

20.8.2026

Keski-Suomen hyvinvointialue
Viitaniementie 1
40720 Jyväskylä
S-posti: kirjaamo@hyvaks.fi

Valtioneuvoston päätös Keski-Suomen hyvinvointialueen oikaisuvaatimukseen vuoden 2025 lisärahoitusta koskevasta päätöksestä

Asia

Keski-Suomen hyvinvointialue on hakenut oikaisua valtioneuvoston 26.3.2026 tekemään päätökseen (VN/36959/2025), jolla valtioneuvosto hylkäsi Keski-Suomen hyvinvointialueen hakemuksen lisärahoituksesta vuodelle 2025 hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021), jäljempänä *rahoituslaki*, 11 §:n perusteella.

Keski-Suomen hyvinvointialue vaatii ensisijaisesti, että valtioneuvosto oikaisee päätöstään siten, että Keski-Suomen hyvinvointialueelle myönnetään haettu lisärahoitus 46 miljoonaa euroa vuodelle 2025. Toissijaisesti Keski-Suomen hyvinvointialue vaatii, että päätös kumotaan lainvastaisena ja asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi ja käsiteltäväksi siten, että asia ratkaistaan rahoituslain 11 ja 26 §:ssä edellytetyllä tavalla asianmukaisen, aluekohtaisen ja varainhoitovuoteen 2025 kohdistuvan kokonaisarvioinnin perusteella.

Hyvinvointialueen näkemyksen mukaan päätöksessä ei ole asianmukaisesti otettu huomioon palvelujen lainmukaisuuden puutteita vuonna 2025, varainhoitovuotta 2025 koskevia toteumatietoja ja niistä ilmenevää menokehityksen olennaista hillintää, käytettävissä olevan tietopohjan puutteellisuuden merkitystä, hyvinvointialueen aiemman ministeriöohjauksen perusteella toteuttamia laaja-alaisia toimenpiteitä ja yksilöityjä toimenpiteitä, toimintaympäristön kustannustekijöitä eikä niitä rahoitusjärjestelmän rakenteellisia tekijöitä, joiden yhteisvaikutus heikentää alueen rahoituksen riittävyyttä.

Päätöksessä ei ole hyvinvointialueen mukaan riittävästi yksilöity, millä konkreettisilla, oikeudellisesti mahdollisilla ja lakisääteisten palvelujen toteutumista vaarantamattomilla toimenpiteillä hyvinvointialue olisi voinut vuonna 2025 turvata palvelut ilman lisärahoitusta. Päätöksenteossa on hyvinvointialueen

mukaan annettu arviointimenettelylle sellaista merkitystä, joka ei voi korvata lisärahoitusmenettelyn tehtävää turvata haetun varainhoitovuoden palvelujen rahoitus. Hyvinvointialueiden yhdenvertainen kohtelu jää alueen mukaan toteutumatta.

Oikaisuvaatimus on toimitettu valtiovarainministeriön kirjaamoon 5.5.2026, joten oikaisuvaatimus on toimitettu rahoituslain 30 §:ssä säädettyssä määräajassa.

Päätös

Valtioneuvosto hylkää Keski-Suomen hyvinvointialueen oikaisuvaatimuksen, joka koskee valtioneuvoston päätöstä Keski-Suomen hyvinvointialueen lisärahoituksesta vuodelle 2025, koska päätös on hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021) 11 ja 26 §:n mukainen.

Päätöksen perustelut

1. Oikaisuvaatimuksen kohteena oleva valtioneuvoston päätös

Valtioneuvosto hylkäsi Keski-Suomen hyvinvointialueen hakemuksen lisärahoituksesta vuodelle 2025 rahoituslain 11 §:n perusteella, koska ei ollut osoitettu, että rahoituksen taso vuonna 2025 vaarantaisi mainitussa pykälässä tarkoitettulla tavalla perustuslain 19 §:n 3 momentissa tarkoitettujen riittävien sosiaali- ja terveystalouden tai perustuslain 7, 15 ja 20 §:ssä tarkoitettuihin perusoikeuksiin liittyvien pelastustoimen palvelujen järjestämisen alueella, ottaen huomioon myös hyvinvointialueen edellytykset järjestää muut lakisääteiset tehtävät.

Valtioneuvoston päätös perustui rahoituslain 26 §:n 2 momentissa tarkoitetun valmisteluryhmän arvioon, jossa ministeriöt ja Keski-Suomen hyvinvointialue eivät saavuttaneet keskenään yhteistä näkemystä hyvinvointialueen oikeudesta lisärahoitukseen. Ministeriöt olivat yksimielisiä siitä, ettei alueella ole oikeutta lisärahoitukseen. Valmisteluryhmän ministeriöiden edustajien arvion mukaan alueen rahoituksen taso vuonna 2025 olisi riittänyt lakisääteisten palvelujen järjestämisen kustannusten kattamiseen erityisesti ottaen huomioon alueen merkittävä käyttämätön toiminnan ja talouden sopeuttamispotentiaali.

Valtioneuvosto yhtyi päätöksessään valmisteluryhmän arvioon siitä, että Keski-Suomen hyvinvointialue ei ole vuonna 2025 järjestänyt kaikkia sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluja lainsäädännön mukaisesti. Arvioitaessa alueen oikeutta saada lisärahoitusta tulee kuitenkin tarkastella myös niitä toimenpiteitä, joita alue on voinut tehdä rahoituksen tason riittävyyden turvaamiseksi.

Valtioneuvosto totesi, että Keski-Suomen hyvinvointialueella olisi ollut käytettävissään mahdollisuuksia toteuttaa toimintaansa ja talouttaan koskevia lukuisia muutoksia jo vuodesta 2023 alkaen ja kohdentaa vuoden 2025 rahoitusta palvelujen turvaamiseksi siten, että havaittuja puutteita olisi voitu korjata alueen saaman yleiskatteisen rahoituksen puitteissa.

Koska oli arvioitavissa, että hyvinvointialue olisi pystynyt omilla päätöksillään turvaamaan perusoikeuskytkentäisten palvelujen järjestämisen, voitiin katsoa, etteivät hyvinvointialueen ongelmat johtuneet siitä, että hyvinvointialueen rahoituksen taso olisi ollut varainhoitovuonna 2025 lähtökohtaisesti liian alhainen.

Keski-Suomen hyvinvointialueen mukaan alueen tilanne on edellyttänyt, että se on resursoinut palveluja enemmän, kuin käytettävissä ollut valtion rahoitus olisi mahdollistanut. Alueen mukaan, jos se olisi järjestänyt palvelut käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa, palveluissa olisi ollut vuonna 2025 todettua enemmän puutteita ja poikkeamia lainsäädännöstä.

Valtioneuvosto korosti oikeuskanslerinkin 23.4.2025 ratkaisussaan (OKV/3069/10/2024) toteamaa hyvinvointialueen velvoitetta edelleen priorisoida ja karsia joidenkin palvelujen osalta joitakin toimintoja siltä osin, kuin lainsäädäntö jättää palvelujen järjestäjälle harkintavaltaa.

2. Sovellettavat säännökset

Rahoituslain 11 §:ssä säädetään hyvinvointialueen lisärahoituksesta. Pykälän 1 momentin mukaan, jos rahoituksen taso muutoin vaarantaisi perustuslain 19 §:n 3 momentissa tarkoitettujen riittävien sosiaali- ja terveystalouden tai perustuslain 7, 15 ja 20 §:ssä tarkoitettuihin perusoikeuksiin liittyvien pelastustoimen palvelujen järjestämisen, hyvinvointialueella on oikeus saada 2–4 luvussa säädetyn lisäksi valtiolta rahoitusta se määrä, joka on tarpeen mainittujen sosiaali- ja terveystalouden palvelujen ja pelastustoimen palvelujen turvaamiseksi (*lisärahoitus*) ottaen huomioon hyvinvointialueen edellytykset järjestää muut lakisääteiset tehtävät.

Pykälän 2 momentin mukaan lisärahoitus myönnetään valtion talousarvioon otettavasta määrärahasta. Lisärahoitusta koskevaan päätökseen voidaan 1 momentissa säädetyn varmistamiseksi ottaa palvelujen vaikuttavuutta, laatua, määrää tai järjestämisen tehokkuutta koskevia ehtoja.

Rahoituslain 26 §:ssä säädetään lisärahoituksen myöntämisestä ja maksamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan lisärahoitusta myönnetään hyvinvointialueen hakemukseen perustuen tai valtiovarainministeriön, sosiaali- ja

terveysministeriön tai sisäministeriön aloitteesta. Lisärahoituksesta päättää valtioneuvosto.

Pykälän 2 momentin mukaan valtiovarainministeriö asettaa 1 momentissa tarkoitetun lisärahoitusta koskevan päätöksen valmistelua varten valmisteluryhmän, johon valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja sisäministeriö sekä asianomainen hyvinvointialue nimeävät edustajansa. Valmisteluryhmän tehtävänä on arvioida lisärahoituksen edellytyksiä, tarvittavan lisärahoituksen määrää sekä hyvinvointialueelle asetettavia ehtoja. Arviointi perustuu hyvinvointialueen taloutta ja toimintaa koskevan tiedon perusteella tehtyyn kokonaisarvioon.

Pykälän 3 momentin mukaan lisärahoitus maksetaan viipymättä sen jälkeen, kun siitä on päätetty, seuraavan 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun maksuerän yhteydessä.

Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021), jäljempänä *hyvinvointialuelaki*, 115 §:ssä säädetään talousarviosta ja -suunnitelmasta. Pykälän 1 momentin mukaan aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Pykälän 2 momentin mukaan taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Tavoitteiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa.

Pykälän 3 momentissa säädetään muun ohella, että talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Pykälän 5 momentin mukaan hyvinvointialueen toiminnassa ja taloushoidossa on noudatettava talousarviota.

Hyvinvointialuelain 122 §:n 1 momentin mukaan valtiovarainministeriö käynnistää päätöksellään 123 §:ssä tarkoitettujen edellytysten täyttyessä tai sosiaali- ja

terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 27 §:ssä tarkoitetun sosiaali- ja terveysministeriön aloitteen perusteella arviointimenettelyn, jossa valtio ja hyvinvointialue arvioivat hyvinvointialueen taloudellisia sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen ja pelastustoimen palvelujen järjestämiseen liittyviä edellytyksiä selvitä tehtävistään (*hyvinvointialueen arviointimenettely*).

Hyvinvointialuelain 123 §:n 1 momentissa säädetään hyvinvointialueen talouteen liittyvistä arviointimenettelyn edellytyksistä. Momentin 1 kohdan mukaan valtiovarainministeriö voi käynnistää hyvinvointialueen arviointimenettelyn, jos hyvinvointialue ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää 115 §:n 2 momentissa säädettyssä määrääjassa.

3. Keski-Suomen hyvinvointialueen oikaisuvaatimuksen oikeudellinen arviointi

3.1. Valtion vastuu hyvinvointialueen rahoituksesta

Keski-Suomen hyvinvointialueen mukaan sen saama rahoitus ei turvaa alueen asukkaiden lakisääteisten palvelujen järjestämistä. Alueen mukaan rahoituksen määräytymiseen liittyvät diagnoositietopohjan puutteet on tunnistettu useissa yhteyksissä, mukaan lukien selvityshenkilöiden raportti¹, hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain ja saariston kehityksen edistämisestä annetun lain muuttamisesta (HE 56/2026 vp) sekä valtioneuvoston oikeuskanslerin päätös². Hyvinvointialueen mukaan aiemmin tehtyihin rahoituspäätöksiin liittyviä puutteita ei otettu huomioon lisärahoituspäätöksessä. Alue pitää ongelmallisena sitä, että rahoitusjärjestelmän puutteita ei arvioida lisärahoitusmenettelyssä.

Valtioneuvosto toteaa, että hyvinvointialueiden rahoitusjärjestelmä perustuu perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella säädettyyn lainsäädäntöön, jonka toimivuutta arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti. Sinänsä on mahdollista, että rahoitusmalli ei kaikissa tilanteissa kohdenna yksittäiselle hyvinvointialueelle palvelujen järjestämiseksi riittävää rahoitusta, vaikka rahoitus olisi myönnetty rahoituslain mukaisesti oikein. Rahoitusmalliin sisältyvä rahoituslain 11 ja 26 §:ssä säädetty lisärahoitusmenettely on käytettävissä myös tällaisessa tilanteessa.

Hyvinvointialueilla on oikeus lisärahoitukseen rahoituslain 11 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttyessä, eikä myöntäminen riipu tältä osin valtioneuvoston

¹ Selvityshenkilöiden raportti: Diagnoositietojen kirjaaminen ja kerääminen osana julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusmallin tietopohjaa, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-187-4>

² Valtioneuvoston oikeuskanslerin päätös, 23.4.2025, Hyvinvointialueen talousnormiston ja järjestämisvastuuta määrittävän lainsäädännön välinen ristiriita, OKV/3069/10/2024.

harkinnasta. Edellytyksenä on perustuslain 19 §:n 3 momentissa tarkoitettujen riittävien sosiaali- ja terveystalvelujen tai perustuslain 7, 15 ja 20 §:ssä tarkoitettuihin perusoikeuksiin liittyvien pelastustoimen palvelujen järjestämisen vaarantuminen rahoituksen tasosta johtuen. Lisärahoitus on osa yksittäiselle hyvinvointialueelle kyseiselle varainhoitovuodelle maksettavaa yleiskatteellista rahoitusta, joka turvaa rahoituksen tasoa tilanteessa, jossa rahoitus ei muutoin olisi riittävä perusoikeuksien turvaamiseen kytkeytyvien palvelujen järjestämiseen, ottaen huomioon alueen edellytykset järjestää muut lakisääteiset tehtävät. Lisärahoitusmenettelyssä arvioidaan hyvinvointialueen varainhoitovuonna käytettävissä olevan rahoituksen tosiasiallista riittävyttä sen järjestämisvastuulla olevien palvelujen järjestämiseen.

Hyvinvointialueella on oikeus hakea erikseen muutosta valtiovarainministeriön kunkin vuoden päätöksiin rahoituslain mukaisesta yleiskatteellisesta valtion rahoituksesta, jos alue katsoo päätöksen olevan virheellinen. Keskeisessä asemassa rahoituksen perusteena käytettävien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarvetta kuvaavien rahoituksen määräytymisessä käytettävien väestön palvelutarpeita kuvaavien laskennallisten nk. tarvekertoimien määrittelyssä ovat Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ylläpitämissä hoitoilmoitusrekistereissä olevat diagnoositiedot. Valtioneuvosto korostaa, että vastuu tietojen toimittamisesta THL:lle ja niiden oikeellisuudesta on hyvinvointialueilla – myös silloin, kun ne käyttävät tietojen toimittamiseen alihankkijaa, kuten tietojärjestelmätoimittajaa. Hyvinvointialueet julkisina toimijoina toimivat asiassa virkavastuulla. Hyvinvointialueilla on lisäksi velvollisuus toimittaa virheellisten tietojen tilalle uudet tiedot.

Keski-Suomen hyvinvointialueen oman tarkastuslautakunnan väliarvioinnin mukaan ymmärrys THL:lle toimitettujen diagnoositietojen kirjaamisesta johtuvasta rahoitusvajeesta oli keväällä 2024 vähäistä ja korjaaviin toimenpiteisiin ryhdyttiin vasta syksyllä 2024.³ Keski-Suomen hyvinvointialue ei ole hakenut vuosien 2023 ja 2024 rahoituspäätöksiin oikaisua. Sen sijaan hyvinvointialue on hakenut oikaisua vuosien 2025 ja 2026 rahoituspäätöksiin. Valitus, joka koskee valtiovarainministeriön 5.6.2025 tekemää päätöstä Keski-Suomen hyvinvointialueen oikaisuvaatimukseen hyvinvointialueiden vuoden 2025 rahoituksesta annetusta päätöksestä (VN/34112/2024), on parhaillaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa vireillä.⁴ Valtiovarainministeriön päätös Keski-Suomen hyvinvointialueen oikaisuvaatimukseen hyvinvointialueiden vuoden 2026 rahoituksesta annetusta päätöksestä on tehty 11.6.2026 (VN/37410/2025). Keski-Suomen hyvinvointialueen aluehallitus on 16.6.2026 päättänyt hakea muutosta

³ <https://www.hyvaks.fi/sites/default/files/2025-11/tarkastuslautakunta-valiarviointi-2025.pdf> s. 12.

⁴ Valtiovarainministeriö on antanut asiassa kaksi lausuntoa: Hämeenlinnan hallinto-oikeuden lausuntopyyntö 11.8.2025 ja lisälausuntopyyntö 18.3.2026 (Diaarinumero 1743/2025).

päätökseen. Näin ollen vuosien 2025 ja 2026 rahoituspäätökset eivät ole lainvoimaisia.

Hyvinvointialueen saama valtion rahoitus ja toimintatuotot alittivat alueen toiminta- ja rahoituskulut 24,6 miljoonalla eurolla vuonna 2025. Ottaen huomioon jo vuodesta 2023 alkaen tunnistetut muutostarpeet ja valtion ohjaus puutteiden korjaamiseksi hyvinvointialueen toiminnassa, tunnistettujen muutostarpeiden merkittävyys ja moninaisuus sekä alueen vuonna 2026 tavoittelema talouden vakauttamisen mittaluokka (3,3 prosenttia) valtioneuvosto yhtyi valmisteluryhmän ministeriöiden edustajien näkemykseen siitä, että hyvinvointialueen käytettävissä olisi ollut jo vuodesta 2023 alkaen ja myös vuonna 2025 liikkumavaraa sen varmistamiseksi, että alueella olisi ollut mahdollisuus toteuttaa lakisääteiset järjestämistehtävät saamansa rahoituksen puitteissa vuonna 2025.

Hyvinvointialueen mukaan päätelmä ei ole oikeudellisesti riittävästi perusteltu. Oikaisuvaatimuksen mukaan lisärahoituksen määrää arvioitaessa olisi tullut ottaa huomioon myös poistot sekä investointilainojen takaisinmaksuosuudet.

Rahoituslain 11 §:n mukaan lisärahoitusta myönnetään se määrä, joka on tarpeen riittävien sosiaali- ja terveystalvelujen sekä pelastustoimen palvelujen turvaamiseksi varainhoitovuonna ottaen huomioon hyvinvointialueen edellytykset järjestää muut lakisääteiset tehtävät. Säännöksestä ei seuraa, että lisärahoituksella olisi katettava hyvinvointialueen talouden kaikki erät tai investointien pitkäaikaiset rahoitusvaikutukset kirjanpidollisesti täysimääräisesti.

Hyvinvointialueissa säädetään erikseen investointien rahoitukseen liittyvästä lainanottovaltuudesta sekä talouden rakenteellisten ongelmien käsittelystä ennakollisen talouden ohjauksen menettelyssä ja hyvinvointialueen arviointimenettelyssä. Lisärahoitusmenettely on varainhoitovuotta koskeva luonteeltaan väliaikainen perusoikeuskytkentäisten palvelujen turvaamiskeino.

Hyvinvointialueen tarkastuslautakunnan vuoden 2025 väliarvioinnissa (s. 3) todetaan: ”Rahoituspohjan korjaukset eivät kuitenkaan ratkaise hyvinvointialueen alijäämien kattamista, vaan tässä työssä tarvitaan rakenteellista tuotannon uudistamista, joka pohjaa vähintäänkin tuotantotapa-analyysiin sekä laadukasta talousjohtamista, joka kykenee ennakoitavuuteen.”

3.2. Lisärahoituksen oikeudellinen luonne sekä arvioinnin kohde ja toteuttaminen

Keski-Suomen hyvinvointialueen mukaan asiassa ei ole kysymys siitä, onko hyvinvointialueella pitkällä aikavälillä rakenteellista sopeuttamisvaraa menneiden vuosien keskiarvolaskelmiin nojaten. Alue toteaa, ettei sillä ole ollut vuonna 2025 käytettävissään sellaisia oikeudellisesti mahdollisia ja palvelujen lainmukaisuutta

vaarantamattomia keinoja, joilla lakisääteiset palvelut olisi voitu turvata ilman lisärahoitusta. Arvioinnin on tämän vuoksi perustuttava hyvinvointialueen tosiasialliseen taloudelliseen ja toiminnalliseen tilanteeseen varainhoitovuonna 2025. Arvioinnissa ei voi syrjäyttää nimenomaan vuoden 2025 palvelujen järjestämisen ja rahoituksen riittävyyden tarkastelua. Alue toteaa, että kaikki lisärahoitushakemuksessa esitetyt kustannukset ovat toteutuneita, euromääräisesti yksilöityjä kustannuksia (lisärahoituksella rahoitettavissa). Lisäksi alueen mukaan tilanteessa, jossa rahoitus ei riitä palvelujen turvaamiseen, alijäämän kattamisvelvollisuus korostaa lisärahoituksen tarvetta.

Valmisteluryhmän ministeriöiden edustajat katsoivat, ettei hyvinvointialueen talousarvion ylittyminen sellaisenaan vielä muodosta oikeutta lisärahoitukseen. Valmisteluryhmän työn kuluessa ei pystytty muodostamaan täysin selkeää ja luotettavaa käsitystä hyvinvointialueen hakeman lisärahoituksen perusteista. Näin ollen ministeriöiden edustajat eivät voineet yhtyä hyvinvointialueen esittämään lisärahoitustarpeeseen lisärahoituksen määrän, eivätkä sen perusteluiden osalta. Valmisteluryhmän työn aikana ei ministeriöiden edustajien näkemyksen mukaan tullut näytetyksi, että alueen hakema lisärahoitus ja sen määrä olisivat tosiasiaa olleet perusoikeuskytkentäisten palvelujen lakisääteisen tason puutteita vastaavia ja ainoastaan niistä johtuvia.

Keski-Suomen hyvinvointialue haki lisärahoitusta 46 miljoonaa euroa joulukuussa 2025. Sittemmin alueen 18.2.2026 julkaisemien tilinpäätösennakkotietojen mukaan vuoden 2025 tuloksen havaittiin parantuneen vuoden 2025 viimeisimmästä muutostalousarviosta 27,3 miljoonaa euroa. Tällä ei kuitenkaan ollut hyvinvointialueen näkemyksen mukaan vaikutusta haettavan lisärahoituksen määrään. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan tilanteessa, jossa alue toteaa kaikkien lisärahoitushakemuksessa esitettyjen kustannusten olevan toteutuneita kustannuksia, yli 27 miljoonan euron tulosparannuksella on merkitystä asian arvioinnin kannalta.

Rahoituslain 26 §:n mukaisesti lisärahoituksen valmisteluryhmän tehtävänä on arvioida lisärahoituksen edellytyksiä, tarvittavan lisärahoituksen määrää sekä hyvinvointialueelle asetettavia ehtoja. Arviointi perustuu hyvinvointialueen taloutta ja toimintaa koskevan tiedon perusteella tehtyyn kokonaisarvioon. Hyvinvointialueella on oikeus saada valtiolta rahoitusta se määrä, joka on tarpeen mainittujen sosiaali- ja terveystalouden palvelujen ja pelastustoimen palvelujen turvaamiseksi ottaen huomioon hyvinvointialueen edellytykset järjestää muut lakisääteiset tehtävät. Jos oikeus lisärahoitukseen olisi syntynyt, lisärahoituksen määrää tarkasteltaessa olisi tullut ottaa huomioon valmisteluryhmän työn aikana todettu alueen taloudellisen tilanteen kohentuminen.

Hyvinvointialueen vuoden 2025 tilinpäätös toteutui lopulta viimeisintä muutostalousarviota 27,5 miljoonaa euroa parempana.

3.3. Lisärahoitusmekanismin käytännön soveltamiskynnys ja yhdenvertaisuus

Hyvinvointialueen mukaan lisärahoitusmenettelyn soveltamiskynnys on muodostunut erittäin korkeaksi. Hyvinvointialueiden toteutuneiden talouden tulosten vertailusta ei valtioneuvoston näkemyksen mukaan voida päätellä, ettei lisärahoituksen arviointiperusteita olisi sovellettu johdonmukaisesti ja alueiden välillä yhdenvertaisesti. Valtioneuvosto toteaa, että lisärahoitusta myönnetään rahoituslain 11 §:n edellytysten täytyessä. Lisärahoituksen saaminen ja määrä on sidottu 11 §:ssä palvelujen järjestämisen vaarantumiseen ja toisaalta tarpeeseen. Kynnys lisärahoituksen saamiseen ei perustuslakivaliokunnan mielestä muodostunut tässä suhteessa liian korkeaksi (PeVL 15/2018 vp, s. 23, PeVL 65/2018 vp s. 27). Hyvinvointialueen rahoituksen riittävyyden ja perustuslain 19 §:n 3 momentin mukaisten oikeuksien turvaamisen kannalta merkityksellistä on, että lisärahoituksen saamiseen on edellytysten täytyessä oikeus, eikä myöntäminen riipu tältä osin valtioneuvoston harkinnasta. (PeVL 17/2021 vp). Perustuslain mukainen rahoitusperiaate tässä yhteydessä viittaa erityisesti siihen, että voimavarojen on annettava mahdollisuudet saada lain mukaisesti perustellun tarpeen mukaisesti riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimen palvelut.⁵

Hyvinvointialueilla on itsehallintonsa puitteissa harkintavaltaa kohdentaessaan määrärahoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi. Hyvinvointialueella on liikkumavaraa tehtäviensä hoitamisessa kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön puitteissa. Lakisääteisten palvelujen vaarantumisen arviointi ei siksi aina ole yksiselitteistä. Käytäntö on kuitenkin osoittanut, että palvelurakenteeseensa ja palvelutoimintaansa päämäärätietoisesti uudistuksia tehneet hyvinvointialueet ovat kyenneet hillitsemään kustannustensa kasvua tavalla, joka johtaa talouden tasapainottumiseen ja siten myös alijäämien kattamiseen laissa säädetyssä määräajassa palvelut turvaten. Olennaista on käytännössä ollut tasapainottamisen aikajänne eli riittävän voimakkaat uudistukset riittävän varhain aloitettuina, jolloin vuotuinen sopeuttamistarve ei ole päässyt muodostumaan liian suureksi. Alueen on tarkasteltava toimintansa kokonaisuutta kohdennuspäätöksiä tehdessään ottaen huomioon perustuslaista johdettu perusoikeusmyönteisen laintulkinnan vaatimus.

Jos lisärahoitusta myönnettäisiin rahoituslain 11 ja 26 §:n sanamuodosta poiketen alueen oman ilmoituksen ja toteutuneiden kustannusten perusteella,

⁵ HE 241/2020 vp, s. 945.

myös hyvinvointialuelain alijäämien kattamista koskeva sääntely (115 § 2 momentti) menettäisi merkityksensä. Tällöin hyvinvointialue voisi käytännössä tehdä alijäämää kaksi vuotta ja kolmantena vuonna kattaa kertyneet alijäämät lisärahoituksella.

3.4. Palvelujen lainmukaisuuden puutteet Keski-Suomen hyvinvointialueella vuonna 2025 sekä asian selvittäminen valmisteluryhmässä

Lisärahoitusta koskevan päätöksen valmistelua varten asetetun valmisteluryhmän arvion mukaan Keski-Suomen hyvinvointialueella sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palvelut eivät toteutuneet vuonna 2025 kaikilta osin lainsäädännön mukaisesti. Valmisteluryhmän toimikausi oli 17.12.2025–10.2.2026 ja sitä pidennettiin 10.3.2026 asti. Ottaen huomioon, että lisärahoitussääntelyä koskevan hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että ehdotettuun lisärahoitusta koskevaan valmistelu- ja päätöksentekoprosessiin kuluisi arviolta aikaa noin puolitoista kuukautta⁶, valmisteluryhmän toimikautta voidaan pitää varsin pitkänä.

Lisäksi valtiovarainministeriön päätöksellä Keski-Suomen hyvinvointialueella oli samaan aikaan käynnissä hyvinvointialueen arviointimenettely, jossa tehdään ehdotus hyvinvointialueen talouden tervehdyttämiseksi sekä sosiaali- ja terveystalouden palvelujen ja pelastustoimen palvelujen järjestämisen edellytysten turvaamiseksi tarvittavista toimista (hyvinvointialuelaki 122 § 3 momentti). Lisärahoitusmenettelyn aluksi vahvistettiin käytettävän myös arviointimenettelyssä kertynyttä tietopohjaa alueen tilanteesta. Hyvinvointialue vetoaa oikaisuvaatimuksessaan sosiaali- ja terveysministeriön sekä sisäministeriön toimialojen tietopohjan puutteellisuudesta aiemmin eri yhteyksissä toteamaan. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan on selvää, että kukin ministeriö vastaa toimialallaan hallinnon asianmukaisesta toiminnasta (perustuslaki 68 §). Lainsäädäntöä on sovellettava ja alueiden tilannetta arvioitava kulloinkin käytettävissä olevan tietopohjan puitteissa. Lisärahoituksen tarpeen arvioinnissa tarvittavaa tietoa saadaan rahoituslain 11 §:n perustelujen⁷ mukaan eri lähteistä. Arvioinnissa käytettäviä hyvinvointialueen lakisäätelien tehtävien järjestämistä ja taloutta koskevia tietoja saadaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021), pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) ja hyvinvointialuelain perusteella ohjaus- ja neuvotteluprosesseissa sekä hyvinvointialueiden toimittamista taloustiedoista (tilinpäätös-, osavuositiedot- ja kustannustiedot). Myös muuta hyvinvointialueiden talouden ja palvelujärjestelmän tilaa kuvaavaa, objektiivisesti arvioiden perusteltavissa olevaa tietoa, voidaan

⁶ HE 241/2020 vp, s. 968.

⁷ HE 241/2020 vp, s. 945.

hyödyntää arvioinnissa. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan riittävä tietopohja asian ratkaisemiseksi on ollut edellä kuvatulla tavalla käytettävissä.

Valtioneuvosto viittaa lisäksi sekä valmisteluryhmän muistiossa että valtioneuvoston päätöksessä muutoin todettuun.⁸ Valmisteluryhmän työn aikana ei ministeriöiden edustajien näkemyksen mukaan tullut näytetyksi, että haettu lisärahoitus ja sen määrä olisivat tosiasiallisesti olleet perusoikeuskytkentäisten palvelujen lakisääteisen tason puutteita vastaavia ja ainoastaan niistä johtuvia.

Hyvinvointialueen näkemyksen mukaan sille olisi tullut yksilöidä konkreettisesti, millä toimenpiteillä puutteet lainsäädännön noudattamisessa olisi voitu poistaa ilman lisärahoitusta. Hyvinvointialueen osin raskaaseen palvelurakenteeseen ja tiheään palveluverkkoon on kiinnitetty huomiota vuosittaisissa hyvinvointialueneuvotteluissa järjestämisvelvoitteiden siirryttyä vuodesta 2023 alkaen. Hyvinvointialue vastaa kunkin toimenpidesuosituksen toteuttamisesta. Valtioneuvoston päätöksessä sivuilla 12–16 on kattavasti kuvattu hyvinvointialueella olleita mahdollisuuksia tasapainottaa toimintaansa saamaansa rahoitukseen. Lisäksi Keski-Suomen hyvinvointialueen tiedotteessa 13.5.2026 arviointimenettelyn päätyttyä todetaan muun ohella, että ”Nyt palvelut on täysin läpivalaistu ja meillä on hyvin tarkka kuva siitä, missä kohden palvelumme ovat laajempia kuin muualla maassa.”⁹ Hyvinvointialueella on näin ollen ollut käytettävissään liikkumavaraa palvelujen järjestämisessä. Hyvinvointialue päättää itsehallintonsa nojalla yleiskatteellisen rahoituksen käytöstä ja vastaa siitä, että rahoitus kohdennetaan alueella siten, että asukkaiden perusoikeudet eivät uhkaa vaarantua.

3.5. Hyvinvointialueen velvollisuus ja mahdollisuus sopeuttaa toimintaansa (sopeuttamispotentiaali)

Lisärahoituksen tarpeen arviointiperusteina ovat 11 §:n perustelujen¹⁰ mukaan muun muassa palvelujen saatavuuden toteutunut kehitys, arviot saatavuuden ongelmista ja hyvinvointialueiden mahdollisuuksista toteuttaa taloutensa ja toimintansa muutoksia sekä hyvinvointialueiden taloudellinen tilanne. Rahoituksen tason riittävyyden arviointi edellyttää siten yksityiskohtaista ja ajankohtaista tietoa palvelujen toteutumisesta alueella, valtion rahoituksesta kyseisenä vuonna, alueen talousarviossa päättämästä rahoituksen kohdentamisesta palvelujen järjestämiseen sekä alueen taloudellisesta tilanteesta, kuten maksuvalmiudesta. Edellytysten arvioinnissa on kiinnitettävä

⁸ <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=5970>

⁹ <https://www.hyvaks.fi/uutiset/keski-suomen-hyvinvointialue-valtti-aluejakoselvityksen>

¹⁰ HE 241/2020 vp, s. 945–946.

huomiota myös alueen mahdollisuuksiin tehdä omia toimenpiteitä rahoituksen riittävyyden turvaamiseksi.

Jos olisi arvioitavissa, että esille tuodut ongelmat eivät johdu siitä, että hyvinvointialueen rahoituksen taso lähtökohtaisesti olisi liian alhainen, vaan hyvinvointialue pystyisi omilla päätöksillään turvaamaan palvelujen järjestämisen, hyvinvointialueita tulisi ohjata toteuttamaan valtion ja hyvinvointialueiden ohjaus- ja neuvotteluprosessissa todettuja hyvinvointialueilla toteutettavissa olevia kustannusten hallinnan kannalta välttämättömiä toimenpiteitä ja muita mahdollisia toimenpiteitä.¹¹

Keski-Suomen hyvinvointialueen oma tarkastuslautakunta on vuodesta 2023 alkaen kiinnittänyt huomioita tarpeeseen saattaa toiminta ja talous vastaamaan toisiaan. Arviointikertomuksessa vuodelta 2023 todetaan kärkiteemojen toimeenpano-ohjelmilla tavoiteltavan vuosille 2023–2026 kustannushyötyä 48–103 miljoonan euron verran.¹² Tarkastuslautakunta ei pitänyt talouden sopeuttamistoimenpiteitä riittävinä ja vuosittaista säästötavoitetta tuli nostaa ja talouden kehityksen raportointia tehostaa myös aluevaltuustolle.¹³ Toisaalta samaan aikaan kansallisilla mittareilla mitattuna palvelutuotannon todettiin olevan joillakin osin maan parasta.¹⁴

Edelleen hyvinvointialueen tarkastuslautakunnan väliarvioinnissa vuodelta 2024 todetaan, että Keski-Suomen hyvinvointialue ei ole pystynyt yhtä ripeään uudistamistahtiin, kuin monet muut hyvinvointialueet, mikä näkyy myös taloustilanteen heikkenemisenä.¹⁵ Varsinaisessa arviointikertomuksessa vuodelta 2024 todetaan:

”Tarkastuslautakunta on huolissaan Keski-Suomen hyvinvointialueen taloudenhoidosta, ennakoinnista ja raportoinnista. Hyvinvointialuejohtajan ja aluehallituksen tulee johtaa ja kehittää taloudenhoitoon liittyvää toimintatapaa, koska nykyinen malli on vahingollinen Keski-Suomen hyvinvointialueen kehitykselle. Aluevaltuuston tulee valvoa aktiivisemmin hyvinvointialueen taloutta ja toimintaa. Keski-Suomen hyvinvointialueella ei ole kyetty ottamaan haltuun organisaation talouden seuranta, ennakointia eikä riittävän ajantasaista raportointia aluevaltuustolle. Se tarkoittaa heikkoja seurannan välineitä johtuen

¹¹ HE 241/2020 vp, s. 946.

¹² https://www.hyvaks.fi/sites/default/files/2024-06/Keski-Suomen_hyvinvointialueen_tarkastuslautakunnan_arviointikertomus_vuodelta_2023.pdf s. 36.

¹³ Keski-Suomen hyvinvointialueen tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2023, s. 39.

¹⁴ Keski-Suomen hyvinvointialueen tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2023, s. 44.

¹⁵ https://www.hyvaks.fi/sites/default/files/2024-12/Tarkastuslautakunnan_Valiarviointi_2024.pdf s. 36.

riittämättömästä taloushallinnon resursoinnista ja järjestämisestä sekä siitä seuraavaa kyvyttömyyttä tuottaa aluevaltuustolle sen tarvitsemaa talouden seurantatietoa. Tämä vaikuttaa negatiivisesti myös tuloksellisuuden seurantaan sekä kyvyttömyyttä talouspäästösten arviointiin aluevaltuustossa ja aluehallituksessa. Tarkastuslautakunta esittää tästä vakavan huomautuksen, sillä asiaan on kohdistettu huomiota tuloksetta toistuvasti sekä aluevaltuustossa että tarkastuslautakunnan julkaisemissa raportoinneissa.”¹⁶

Edelleen arviointikertomuksen vuodelta 2024 mukaan Keski-Suomen hyvinvointialueen diagnoositietojen dokumentoinnissa on todettu puutteita tai diagnooseja ei ole kirjattu ollenkaan. Diagnoosikirjausten puutteiden vuoksi rahoitusvajeen on ilmoitettu olevan yli 45 miljoonaa euroa. Hyvinvointialueelta on tarkastuskertomuksen mukaan todettu, ettei ole ymmärretty potilasasiakirjoihin tehtävien hoitoilmoitusten vaikutuksen merkitystä tarveperusteiseen rahoitukseen.¹⁷

Arviointikertomuksessa vuodelta 2024 todetaan aluevaltuuston hyväksyneen hyvinvointialueen tuottavuusohjelman kokouksessaan 9.5.2023, eikä tämän jälkeen tuottavuusohjelmaa ole uudistettu. Tarkastuslautakunnan mukaan onkin syytä pohtia, ovatko tuottavuusohjelmaan kirjatut tasapainottamistoimenpiteet riittävän kustannusvaikuttavia. Tuottavuusohjelmalla ja muilla sopeuttamistoimenpiteillä tavoiteltiin vuodelle 2024 säästöjä 47,8 miljoonaa euroa. Tavoitteesta toteutui 68 prosenttia eli vuoden 2024 aikana tasapainottamistoimenpiteillä saavutettiin 32,3 miljoonan euron säästöt. Arvioinnin tuloksena voidaan tarkastuslautakunnan mukaan todeta, että Keski-Suomen hyvinvointialue ei kaikilta osin ole onnistunut useista tasapainottamis- ja säästötoimenpiteistä huolimatta tasapainottamaan talouttaan riittävästi.¹⁸

Edelleen Keski-Suomen hyvinvointialueen tarkastuslautakunnan väliarvioinnissa vuodelta 2025 todetaan, että organisaation kyvykkyys johtaa taloutta ja rakenteellisia uudistuksia herättää huolta. Tarkastuslautakunnan mukaan Keski-Suomen hyvinvointialue on epäonnistunut ”superfuusiossa”.¹⁹ Väliarvioinnissa todetaan, että valtioneuvoston ohjeistuksen mukaisesti palveluverkkolinjauksia, ei-lakisääteisiä palveluita sekä palvelutasoa tulee ripeästi tarkastella rahoituksen edellyttämälle tasolle.²⁰

¹⁶ <https://www.hyvaks.fi/sites/default/files/2025-05/Arviointikertomus%202024.pdf> s. 5.

¹⁷ Keski-Suomen hyvinvointialueen tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2024, s. 7.

¹⁸ 30.4.2025 päivätty Keski-Suomen hyvinvointialueen tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2024, s. 8.

¹⁹ <https://www.hyvaks.fi/sites/default/files/2025-11/tarkastuslautakunta-valiarviointi-2025.pdf> s. 3.

²⁰ Väliarviointi 2025 Keski-Suomen hyvinvointialueen tarkastuslautakunta, s. 6. Väliarviointi paljasti vakavia puutteita myös hankintojen ohjeiden noudattamisessa ja valvonnassa. (s. 3 ja s. 14).

Väliarvioinnissa viitataan vuoden 2024 arviointikertomukseen, jossa tarkastuslautakunta on esittänyt huolensa hyvinvointialueen taloudenhoidosta, ennakkoinnista ja raportoinnista. Tarkastuslautakunta totesi, että hyvinvointialueella on kehitettävää organisaation talouden seurannasta, ennakkoinnista sekä riittävän ajantasaisen raportoinnin tuottamisessa aluevaltuustolle. Lisäksi tarkastuslautakunta on antanut kehittämissesityksen siten, että hyvinvointialuejohtajan ja aluehallituksen tulee johtaa ja kehittää taloudenhoitoon liittyvää toimintatapaa. Tarkastuslautakunta on arvioinut, että nykyinen malli on vahingollinen Keski-Suomen hyvinvointialueen kehitykselle.²¹

Tarkastuslautakunnan mukaan hyvinvointialueella tulee määrätietoisesti jatkaa toimia toiminnan ja palvelujärjestelmän sekä kustannuskehityksen hillitsemiseksi ja talouden tasapainottamiseksi. Suurimmat talouden tasapainottamistoimenpiteet kohdistuvat suurimmalle toimialalle, sosiaali- ja terveystalouteen, jossa kustannusten kasvu jatkaa nousuaan. Konsernipalvelujen ja pelastustoimen talouden tasapaino näyttää toteutuvan ennusteen mukaisesti, mutta taloudellista kestävyyttä on tavoiteltava ja lisättävä kaikilla toimialoilla. Kustannusvaikuttavuuden optimointi edellyttää toimintatapojen ripeää kehittämistä ja pitkäjänteistä, kyvykästä johtamista. Keski-Suomen hyvinvointialueen tulee myös tehdä yhä tiiviimpää ja kustannusvaikuttavaa yhteistyötä Itä-Suomen yhteistyöalueen hyvinvointialueiden kanssa.²²

Hyvinvointialue toteaa lisärahoituksen epäämisen perustuneen arvioon siitä, että alue olisi voinut sopeuttaa talouttaan enemmän. Oikaisuvaatimuksen mukaan arvio on tehty vuoden 2025 tilanteessa, jossa alue on saavuttanut nettokustannusten negatiivisen kasvun (-0,7 %). Toisaalta hyvinvointialueen näkemyksen mukaan noin 27 miljoonan euron tulosparannuksella ei ollut kokonaisuuden arviointiin vaikutusta.

Valmisteluryhmän ministeriöiden edustajien myös hyvinvointialueen arviointimenettelyn arviointiryhmän työn aikana läpikäytyyn aineistoon perustuvan arvion mukaan hyvinvointialueella on ollut käyttämätöntä talouden sopeuttamispotentiaalia laskennallisesti ainakin 100 miljoonaa euroa. Ottaen huomioon, että hyvinvointialueen saama valtion rahoitus ja toimintatuotot alittivat alueen toiminta- ja rahoituskulut 24,6 miljoonalla eurolla, vaikutti valmisteluryhmän ministeriöiden edustajien mukaan selvältä, että alueella olisi ollut vuonna 2025 riittävästi liikkumavaraa toteuttaa lakisääteiset järjestämistehtävät saamansa rahoituksen puitteissa.

²¹ Väliarviointi 2025 Keski-Suomen hyvinvointialueen tarkastuslautakunta, s. 18.

²² Väliarviointi 2025 Keski-Suomen hyvinvointialueen tarkastuslautakunta, s. 19.

On selvää, ettei lisärahoitusmenettelyä ole tarkoitettu sovellettavaksi tilanteessa, jossa hyvinvointialueen toiminta on ollut sen omissa tarkastuskertomuksissa kuvatulla tavalla systemaattisesti puutteellista järjestämisvastuun siirtymisestä alkaen, eikä kyse ole ollut siitä, etteikö alue olisi kyennyt järjestämään perusoikeuskytkentäisiä palveluja. Se, että hyvinvointialue on käyttänyt palvelujen järjestämiseen lyhytaikaista lainaa, johtuu osin siitä, että talouden ja toiminnan saattamiseksi vastaamaan toisiaan tehdyt toimet eivät ole olleet alueella riittäviä.

3.6. Arviointimenettelystä ja lisärahoitusmenettelystä osana valtion hyvinvointialueiden ohjauksen kokonaisuutta

Vaikka lisärahoitusosoikeuden syntymistä arvioidaan rahoituslain 11 ja 26 §:n mukaisesti lisärahoitusmenettelyssä, ei valtion hyvinvointialueiden eri ohjausmenettelyjä toteuteta toisistaan erillisinä tai tyhjiössä, vaan kyse on lainsäädäntöön perustuvasta ohjauksen kokonaisuudesta, jonka ensisijaisena tarkoituksena on turvata perusoikeuskytkentäiset palvelut alueen asukkaille.

Vaikka hyvinvointialueella on oikeus saada lisärahoitusta tilanteissa, joissa rahoituksen taso muutoin ei riittäisi palvelujen turvaamiseen, lisärahoitus ei kuitenkaan ole kestävä ratkaisu sellaisen hyvinvointialueen palvelujärjestelmän rahoitukseen, jonka ongelmien taustalla on rakenteellisia, erillisiä korjaustoimenpiteitä edellyttäviä ongelmia. Tästä syystä hyvinvointialuelain 123 §:ssä säädetään, että lisärahoituksen myöntäminen voisi käynnistää hyvinvointialueissa säädetyn arviointimenettelyn. Käytännössä arviointimenettelyn arviointiryhmä arvioi erilaisia toimenpiteitä hyvinvointialueen ongelmien ratkaisemiseksi. Arviointimenettely tarjoaa mahdollisuuden hyvinvointialueen taloudellisen ja toiminnallisen tilanteen yksityiskohtaiseksi selvittämiseksi. Arviointimenettely rajoittaa hyvinvointialueen toimivaltaa tehdä taloudellisesti merkittäviä päätöksiä. Viime kädessä arviointimenettely voi johtaa myös hyvinvointialueen yhdistymiseen toiseen hyvinvointialueeseen, mikäli hyvinvointialueen edellytyksiä palvelujen järjestämiseen ei saada muutoin turvattua.²³

Kysymys lisärahoituksen tarpeesta voi nousta esille esimerkiksi hyvinvointialueiden ohjausprosessin yhteydessä havaittujen palvelujen järjestämiseen liittyvien ongelmien perusteella. Aloiteoikeus lisärahoituksen myöntämiseksi on hyvinvointialueen lisäksi ministeriöllä.²⁴ Vaikka hyvinvointialueen ongelmat eivät olisi korjattavissa lisärahoituksella, hyvinvointialue saattaisi silti tarvita myös lisärahoitusta esimerkiksi arviointimenettelyn keston ajaksi.

²³ HE 241/2020 vp, s. 947.

²⁴ HE 241/2020 vp, s. 968.

Hyvinvointialueen arviointimenettelyn arviointiryhmässä virkavastuulla toimineet ministeriöiden edustajat eivät pitäneet perusteltuna aloitetta lisärahoituksen myöntämiseksi hyvinvointialueella käytettävissä olevan huomattavan toiminnan sopeuttamispotentiaalin vuoksi.²⁵

4. Yhteenveto asian oikeudellisesta arvioinnista

Valtioneuvosto toteaa, että oikaisuvaatimuksen kohteena olevassa valtioneuvoston päätöksessä on voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti ja lisäksi tässä päätöksessä selostetuin perustein todettu, että Keski-Suomen hyvinvointialueella ei ole vuonna 2025 oikeutta lisärahoitukseen, koska kyse ei ole sellaisesta tilanteesta, jossa rahoituksen taso vaarantaisi rahoituslain 11 §:ssä tarkoitettusti alueen asukkaiden perusoikeuksiin liittyvien sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palvelujen toteutumisen.

Keski-Suomen hyvinvointialuetta koskevan aluekohtaisen kokonaisarvion perusteella valtioneuvosto toteaa, ettei perusteita muuttaa valtioneuvoston 26.3.2026 tekemää päätöstä hyvinvointialueen lisärahoituksesta ole oikaisuvaatimuksen johdosta ilmennyt.

Vuosien 2023–2025 aikana hyvinvointialueen tarkastuslautakunta on todennut alueen toiminnassa puutteita, joilla on ollut keskeinen merkitys ja vaikutus alueen vuonna 2025 käytettävissä oleviin resursseihin. Viitaten muun ohella näihin seikkoihin sekä muuhun valmisteluryhmän muistiossa sekä valtioneuvoston päätöksessä todettuun, valtioneuvosto katsoo, etteivät palvelut ole Keski-Suomen hyvinvointialueella vaarantuneet rahoituslain 11 §:ssä tarkoitettulla tavalla rahoituksen tasosta johtuen. Oikeutta lisärahoitukseen ei siten synny, eikä sitä näin ollen voida myöntää.

Edellä kuvatuin perustein voidaan todeta, ettei kyse ole hyvinvointialueen esittämällä tavalla siitä, että valtion lakisääteinen vastuu hyvinvointialueen palvelujen rahoittamisen suhteen ei toteudu, vaan siitä, ettei hyvinvointialueella ole kyetty saattamaan toimintaa ja taloutta riittävällä tavalla tasapainoon, eikä varmistamaan yleiskatteisen rahoituksen kohdentamista asianmukaisella tavalla sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen lakisääteisten velvoitteiden toteuttamiseen.

Myös valtioneuvoston oikeuskansleri on ratkaisussaan 23.4.2025 todennut, että kunkin hyvinvointialueen tulee tehdä talouden tasapainon saavuttamiseksi

²⁵ https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c7f3670f-4287-4cbd-b7a1-dad7aea73bd7/211793fe-b91c-4500-9f27-bc577a5292f9/KIRJE_20260515054740.PDF

sopeutustoimia sen verran kuin on mahdollista ilman, että perustuslaissa jokaiselle turvatut riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut tai pelastustoimen palvelut vaarantuvat lainvastaisella tavalla.²⁶ Oikeuskanslerin mukaan ei voida välttyä siltä, että hyvinvointialueiden voi olla välttämätöntä priorisoida ja karsia joidenkin palvelujen osalta joitakin toimintoja siltä osin kuin lainsäädäntö jättää palvelujen järjestäjälle harkintavaltaa.²⁷

Valitusosoitus

Tähän päätökseen voi hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.

Valitusosoitus on liitteenä.

Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen

Hallitusneuvos Kirsi Ruuhonen

Liitteet	Valitusosoitus
Jakelu	Keski-Suomen hyvinvointialue

²⁶

https://oikeuskansleri.fi/documents/1428954/230633213/julkaistu_ratkaisu_hyvinvointialueiden_velvoite_alijaaman_kattamiseen+ OKV_3069_10_2024.pdf/bd5f30ef-7fc8-606f-5b7b-587d1f8d008f?t=1745559443870, s. 25.

²⁷

https://oikeuskansleri.fi/documents/1428954/230633213/julkaistu_ratkaisu_hyvinvointialueiden_velvoite_alijaaman_kattamiseen+ OKV_3069_10_2024.pdf/bd5f30ef-7fc8-606f-5b7b-587d1f8d008f?t=1745559443870, s. 26.

VN/36959/2025-VM-29

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: